

TĂNG CƯỜNG QUẢN LÝ CHẤT LƯỢNG ĐIỆN

HỒ KHẮC THIỆU - THÁI LAN

NGANH điện trong những năm qua đã có nhiều đóng góp phục vụ sản xuất và đời sống, phục vụ cho nhiều nhu cầu mới của đất nước đã và đang đòi hỏi. Mặt khác những hiện tượng mất điện liên tục, điện áp lúc cao lúc thấp, tần số thấp, dòng điện không ổn định... đã gây ra nhiều tổn thất cho các nhà máy, đồng ruộng; ảnh hưởng không nhỏ tới số lượng và chất lượng sản phẩm và làm ngừng trệ những hoạt động khác trong xã hội.

1. Về tình hình chất lượng điện năng phục vụ sản xuất và đời sống hiện nay.

Trong sản xuất công nông nghiệp và trong đời sống xã hội luôn cần có lượng điện năng cần thiết với chất lượng bảo đảm an toàn liên tục. Qua kiểm tra thực tế ở nhiều cơ sở sản xuất công nghiệp, nông nghiệp... trong cả nước đã cho biết rằng: các chỉ tiêu về chất lượng điện năng là không được bảo đảm:

— Về chỉ tiêu điện áp: Các giờ cao điểm, một số khu vực ở cuối đường dây tải điện, điện áp quá thấp. Ở nhiều nhà máy, xí nghiệp do điện áp thấp so với mức quy định làm cho động cơ điện, thiết bị điện hoạt động không bình thường, không tin cậy, nhiều trường hợp bị cháy. Ở mỏ Hà Tu điện áp cần 35 kV chỉ còn 31 kV nên máy khoan xoay cầu DSU 250 T không làm việc được, động cơ điện 200 kW mỗi ngày chỉ hoạt động được 3 giờ. Ở trạm bơm Cốc Thành

(Hà Nam Ninh) điện áp cần 6.300 V thì chỉ còn 5.300V. Ở các tỉnh, thành phố thì điện áp rất thấp. Ở Hà Nội, Hải Phòng nhiều khu vực điện áp 110 V chỉ còn 30 — 40 V hoặc thấp hơn làm cho đèn điện lú mù như ngọn đèn dầu, quạt điện, đài điện, vô tuyến truyền hình không hoạt động được. Ngược lại ở các giờ thấp điểm, điện áp lại cao lên so với mức quy định nên gây ra cháy bóng điện hàng loạt (Hà Nam Ninh). Điện áp quá thấp dẫn tới dùng điện bữa bãi lãng phí, không an toàn. Khu tập thể Ty xây dựng tỉnh Vinh Phú sử dụng điện vượt định mức 486%, do đó máy biến áp ở các trạm biến áp quá nóng vì làm việc trong tình trạng quá tải nên dễ xảy ra sự cố mất điện.

— Về chỉ tiêu tần số: tần số thường là thấp so với mức quy định. Ở Hải Phòng, tần số dao động có lúc từ 49,2 Hz đến 49,5 Hz. Trường hợp tần số quá thấp, buộc bộ phận điều độ phải ra lệnh sa thải phụ tải và dẫn tới sự cắt điện gây ảnh hưởng cho việc cung cấp điện liên tục, cho các hộ tiêu thụ điện.

— Về chỉ tiêu an toàn và liên tục cung cấp điện không được bảo đảm. Số liệu thống kê báo cáo cho biết, số lần mất điện quá nhiều, thời gian mất điện quá lâu, thời gian xử lý sự cố quá chậm, có vụ mất 2 — 3 ngày, có vụ mất một tuần. Trong 6 tháng đầu năm 1979, sự cố nội bộ lưới điện ở một số Sở quản lý phân phối điện thuộc Công ty điện lực miền bắc như sau:

Sở quản lý phân phối điện:	Sở 2	Sở 5	Sở 7
Số lần mất điện (lần)	45	12	53
Điện năng mất (kWh)	700.000	150.000	120.000

Ở thành phố Hồ Chí Minh, trong năm 1977 sự cố thoát qua có 222 lần, sự cố vình cữu có 103 lần và trong năm 1978 sự cố thoát qua có 211 lần, sự cố vình cữu có 95 lần. Do sự cố nên mất điện làm cho sản xuất và sinh hoạt bị đình trệ. Ở Nhà máy thủy tinh Hải Phòng, mỗi lần mất điện muốn khôi phục lại sản xuất phải mất 30 đến 60 phút và một ngày mất điện thì sản lượng hụt khoảng 70 tấn sản phẩm. Nguy hại

nhất là mất điện sẽ làm cho quá trình công nghệ bị gián đoạn như ở Nhà máy phân đạm Hà Bắc, xi măng Hải Phòng, cán thép Sông Mỹ Châu, dệt 8-3, dệt Nam Định, dệt Việt Thắng... Ở các trạm bơm tưới tiêu, sau mỗi lần mất điện phải khởi động thiết bị bơm rất khó khăn ảnh hưởng trực tiếp đến công việc tưới tiêu không được liên tục kịp thời. Đối với đài phát thanh, vô tuyến truyền hình, bệnh viện, trường học,

giao thông vận tải... sự mất điện cũng đưa tới những hậu quả xấu hoặc tai hại.

— Về chỉ tiêu $\cos\varphi$ nói chung đều thấp hơn 0,8. Như ở trạm Sở Cầu xi nghiệp tuyến than Hòn Gai $\cos\varphi = 0,53$, ở mỏ than Cọc Sáu Quảng Ninh $\cos\varphi = 0,7$, ở Nhà máy cơ khí trung tâm Cẩm Phả $\cos\varphi = 0,47$... Trừ một số hộ phụ tải có lắp tụ bù thì $\cos\varphi$ bảo đảm, còn phần lớn các hộ phụ tải chưa quan tâm đến biện pháp nâng cao $\cos\varphi$. Động cơ điện thường chọn quá công suất, thường xuyên chạy non tải, đường dây lắp đặt không hợp lý... cũng dẫn tới $\cos\varphi$ thấp, điện áp sụt, tổn hao điện trên lưới tăng. Nhiều hộ phụ tải còn bầu điện sinh hoạt vào lưới điện sản xuất nên ảnh hưởng không nhỏ tới chất lượng điện.

Hiện tượng dùng điện ở các khu tập thể thường bừa bãi, lãng phí, vượt định mức. Điện phục vụ cho nông nghiệp thì khoảng 25 đến 30% dùng vào thắp sáng ở nông thôn. Hiện tượng cầu điện, lấy cắp điện là rất phổ biến, điển hình là ở Thị trấn Sầm Sơn Thanh Hóa, nhưng Sở quản lý phân phối điện Thanh Hóa và chính quyền địa phương không xử lý kịp thời.

Bên cạnh những chỉ tiêu về chất lượng điện không được bảo đảm an toàn liên tục ổn định đã nói trên còn có những nguyên nhân do công tác quản lý chất lượng điện gây ra:

— Trong nhận thức và cả trong chỉ đạo của ngành điện từ cơ quan Bộ, đến Sở và các nhà máy điện chưa thật coi trọng đến chỉ tiêu chất lượng điện. Những điều đó thể hiện như sau: ngành điện khi giao kế hoạch sản lượng chỉ mới chú ý tới chỉ tiêu số lượng (sản lượng điện phát ra kWh) chưa giao chỉ tiêu chất lượng. Do đó nhà máy điện có khuynh hướng chạy theo sản lượng, dẫn tới hậu quả là lúc các hộ tiêu thụ cần nhiều điện thì có thể phát ít; lúc cần điện ít thì lại phát nhiều, đó là điều bất hợp lý và gây lãng phí ghê gớm, gây ra sự mất cân bằng giữa nguồn và lưới; dẫn tới sự cố xuất hiện là điều không thể tránh được. Bởi vậy việc xét hoàn thành kế hoạch sản lượng điện vượt mức trước thời hạn là cần được xem xét lại kỹ càng. Mặt khác khi giao chỉ tiêu sản lượng điện phát ra cho nhà máy điện chỉ giao sản lượng hữu công mà không giao sản lượng điện vô công do đó gây ảnh hưởng nhiều đến chất lượng điện. Ngành điện cũng chưa nghiên cứu ban hành điều lệ cung cấp và sử dụng điện trong cả nước, chưa chấn chỉnh tổ chức kiểm tra thanh tra chất lượng từ trên xuống dưới, chức năng nhiệm vụ chưa được quy định rõ ràng. Ba mặt công tác tiêu chuẩn hóa, đo lường và kiểm tra chất lượng điện làm còn yếu từ Bộ đến Sở và nhà máy điện.

Công việc quản lý vận hành các nhà máy điện, lưới điện không chặt chẽ, quy trình quy phạm kỹ thuật thực hiện chưa nghiêm, nề nếp kiểm tra không thực hiện đầy đủ nên dễ xảy ra nhiều sự cố chủ quan, xử lý đóng cắt điện tùy tiện ảnh hưởng lớn đến các ngành kinh tế và đời sống xã hội. Việc quản lý phân phối và sử dụng điện thiếu kiểm tra chặt chẽ, kiểm tra về định mức sử dụng điện chưa tốt, chỉ đạo hoạt động các Ban điều hòa điện không chặt chẽ.

Ở các trạm biến thế việc quản lý còn lỏng lẻo. Sổ sách ghi chép số liệu nhiều trạm rất sơ sài thiếu chính xác. Đồng hồ đo điện không đủ, không chính xác không được hiệu chỉnh. Rất nhiều trạm không được bảo vệ cẩn thận đã bị phá hoại và mất điện. Trạm biến thế trung gian Đốc Đăng Hà Bắc cửa bị phá, máy biến áp điện lực không được bảo vệ, sứ cách điện bị đập vỡ, dây tiếp địa bị cắt đứt. Một số trạm biến thế khác thiết bị hư hỏng không được sửa chữa kịp thời, lắp đặt cầu thả. Như ở xí nghiệp tuyến than Quảng Ninh, tại trạm biến thế có một aptomat đã bị mất đi một buồng dập hồ quang pha giữa nhưng vẫn đề máy vận hành. Ở nhà máy cơ khí Thanh Hóa thiết bị lắp đặt trong trạm chưa hoàn chỉnh, tủ bảng điện còn lắp thiếu, đầu dây cáp chưa đúng kỹ thuật vẫn tiến hành nghiệm thu đề vận hành. Ở Hải Phòng hầu hết các máy biến thế đều quá tải.

Hầu hết ở các Sở quản lý và phân phối điện thì bộ phận kinh doanh và bộ phận giám sát điện năng gộp chung trong một phòng, do vậy công việc giám sát điện năng chưa giữ được tính khách quan chưa làm tròn được chức năng kiểm tra chất lượng điện đầy đủ. Các Sở chưa nắm chắc được các phụ tải hiện có bằng sơ đồ theo từng tuyến đường dây, chưa theo dõi được đầy đủ các đồ thị phụ tải và phân loại chính xác các cấp phụ tải. Việc nghiên cứu thường phạt về $\cos\varphi$, định giá điện hợp lý xử lý các vụ lấy cắp điện, phá hoại các công trình điện chưa đặt ra nghiêm túc. Việc đặt kế hoạch sản xuất và phân phối điện lại không có kế hoạch dự phòng... Việc quản lý, phân phối điện ở một số nơi còn có những hiện tượng tiêu cực, gây phiền hà, ăn hối lộ, ai (tập thể hoặc nhóm tư nhân) dứt tiền thì cung cấp điện với sản lượng đủ (thậm chí thoải mái) và chất lượng tương đối bảo đảm, ai không dứt tiền thì bỏ mặc, chất lượng và sản lượng không bảo đảm kéo dài hết tháng này đến tháng khác. Việc sử dụng tiêu thụ điện của một số hộ còn lãng phí, bất hợp lý, không bảo đảm an toàn, gây nên hỏa hoạn, chết người, hư hỏng thiết bị điện. Những hiện tượng và nguyên nhân trên đã làm cho chất lượng điện không tốt, ảnh hưởng lớn đến sản xuất và đời sống xã hội.

2. Những biện pháp quản lý chất lượng điện.

Đề tăng cường công tác quản lý kinh doanh nói chung và quản lý chất lượng điện nói riêng, thực hiện đúng điều lệ về kiểm tra chất lượng sản phẩm ở các xí nghiệp công nghiệp quốc doanh của Chính phủ đã quy định cần có các biện pháp thích đáng:

Nhà nước khi giao kế hoạch sản lượng cho ngành điện cần giao cụ thể cả chỉ tiêu sản lượng và chỉ tiêu chất lượng, do đó nên nghiên cứu ban hành hệ thống chỉ tiêu chất lượng điện. Cần nghiên cứu giao cả chỉ tiêu «phương thức vận hành» cho các nhà máy điện, bao gồm: số ngày đạt lò máy và công suất vận hành, sản lượng điện vô công, hữu công và sản lượng điện thanh cái.

Ngành điện cần hoàn chỉnh điều lệ cung cấp và sử dụng điện để trình Chính phủ ban hành, có các văn bản pháp lý để xử lý các vụ ăn cắp điện và vi phạm chất lượng điện, quy định giá điện cho hợp lý để khuyến khích sản xuất, hạn chế lãng phí điện, xúc tiến việc thưởng phạt về cosφ.

Ngành điện sớm hoàn chỉnh tổ chức hệ thống tiêu chuẩn, đo lường, kiểm tra chất lượng

trong toàn ngành, tăng cường kiểm tra việc thực hiện đúng các quy trình, quy phạm kỹ thuật

Trước mắt, ở các xí nghiệp sản xuất và phân phối điện cần tổ chức bộ phận kiểm tra chất lượng hoạt động độc lập và chịu sự chỉ đạo trực tiếp của giám đốc xí nghiệp (theo đúng quyết định 26 - CP của Chính phủ). Ở các Sở quản lý và phân phối điện thì bộ phận giám sát điện năng làm cả nhiệm vụ kiểm tra chất lượng sản phẩm và tách khỏi phòng kinh doanh phân phối điện. Các trưởng bộ phận giám sát điện năng phải chịu trách nhiệm trước giám đốc Sở, Công ty điện lực và Cục tiêu chuẩn đo lường chất lượng Nhà nước về chất lượng điện.

Cần nghiên cứu để có các biện pháp kỹ thuật chuẩn bị tốt cho nguồn và lưới điện. Tăng cường quản lý định mức sử dụng điện thật hợp lý tiết kiệm, tránh tình trạng cung cấp điện bị động bấp bênh không an toàn và liên tục. Phải quản lý chặt các phụ tải, chấn chỉnh hệ thống cơ điện ở các hộ phụ tải điện. Ngoài ra phải có tỷ lệ dự phòng về điện để đáp ứng những sự cố đột xuất. Công tác tuyên truyền giáo dục động viên ý thức làm chủ và tiết kiệm điện phải được thường xuyên lưu ý nhắc nhở.

Đẩy mạnh chăn nuôi lợn...

(Tiếp theo trang 10)

thiện đời sống vật chất của nhân dân, đưa chăn nuôi trở thành ngành sản xuất chính, cân đối với trồng trọt theo hướng thâm canh, tăng vụ. Đó là biện pháp thiết thực nhằm phân công lao động tại chỗ, phát triển nông nghiệp toàn diện, khai thác tiềm năng trong nông nghiệp, sản xuất ra nhiều của cải vật chất, giải quyết vững chắc vấn đề lương thực và thực phẩm.

Từng huyện, từng hợp tác xã phải tổ chức một đợt kiểm điểm sâu sắc có tính chất tổng kết, đánh giá mặt mạnh, mặt yếu, nêu rõ nguyên nhân, trách nhiệm để có hướng bổ khuyết cụ thể.

Phải tổ chức đi học tập ở những hợp tác xã chăn nuôi giỏi trong tỉnh, học tập cụ thể từng khâu như xây dựng chuồng trại, sản xuất và chế biến thức ăn, cách nuôi dưỡng và phòng chống dịch bệnh, cách quản lý như thế nào để có hiệu quả kinh tế cao. Phải mạnh dạn đầu tư ban đầu cho việc phát triển chăn nuôi tập thể.

Trên cơ sở chính sách Nhà nước đã ban hành, các huyện và các hợp tác xã nông nghiệp phải nghiên cứu kỹ, chấp hành nghiêm chỉnh, vận dụng sáng tạo hoàn cảnh cụ thể địa phương, khen thưởng thích đáng những đơn vị, cá nhân chăn nuôi giỏi. Đối với những hợp tác xã, những gia đình nông dân có đủ điều kiện mà không

phát triển chăn nuôi, không hoàn thành nghĩa vụ thực phẩm đối với Nhà nước, không bảo đảm mức phân bón cho hợp tác xã, phải có biện pháp xử lý, kể cả biện pháp xử lý về mặt kinh tế.

Yêu cầu của ta hiện nay là phải phát triển chăn nuôi lợn với tốc độ nhanh ở cả ba khu vực: quốc doanh, tập thể và gia đình nông dân, trong đó, tập thể và gia đình nông dân là chủ yếu; quốc doanh đảm bảo tốt khâu sản xuất và cải tạo đàn lợn giống.

Việc phát triển và đẩy mạnh phong trào chăn nuôi còn có nhiều khó khăn, cấp ủy và chính quyền các cấp, các ngành có liên quan và các hợp tác nông nghiệp phải nêu cao tinh thần trách nhiệm, phối hợp chặt chẽ, chỉ đạo cụ thể từng khâu yếu của từng nơi; xây dựng kế hoạch và biện pháp tích cực, bố trí tổ chức và có chế độ trách nhiệm rõ ràng.

Cơ quan nông nghiệp tỉnh và huyện phải chịu trách nhiệm hướng dẫn kế hoạch, kiểm tra đôn đốc, tổng kết và biểu dương kịp thời những điển hình tiên tiến về công tác chăn nuôi lợn, đồng thời giúp đỡ cụ thể những nơi gặp khó khăn, tạo điều kiện để đưa phong trào chăn nuôi phát triển mạnh mẽ và vững chắc.